СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 137. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 16-го липня 1946. | No. 137. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, July 16, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ | П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ | Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 | THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA | FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗАПОВІДАЄТЬСЯ НА НОВЕ ВЕТО ПРОТИ НЕДОСТАТОЧНОЇ КОНТРОЛІ ЦІН

Президент Труман заповів ще один спротив проти законопроекту для контролі цін, який перейшов у сенаті в суботу. Це сказав президент у відповіди на запит сенатора Ванденберга, який щойно вернувся в неділю з конференції міністрів закордонних справ у Парижі. Ванденберг запитався президента, що чувати з законопроектом про Бюро Адміністрації Цін? На це президент сказав: „Він є у жахливім стані". — Новий законопроект перейшов був давніше в палаті репрезентантів з різними обмеженнями, а в суботу 13 липня сенат додав ще обмеження і перепустив його 62 голосами проти 15. Спід контролі звільнені в цьому законопроекті такі продукти, як мясо, набіл, включаючи яйця, нафта й газоліна, тютюн і т. п. Палата репрезентантів ухвалила законопроект з меншими обмеженнями й тому прихильники адміністрації надіються, що прийде до вирівнання поглядів вчасі конференції між палатою репрезентантів і сенатом в тому напрямі, щоби приняти домагання адміністрації в справі контролі цін.

Автомобілева юнія переводить страйк в обороні контролі цін.

Юнія автомобілевих робітників, яка обєднує 800,000 людей, заповіла, що буде боротися всіми силами за втримання Бура Адміністрації Цін, а в цій справі піде так далеко, що викличе загальний страйк своїх членів в цілому краю у вівторок 16 липня. Має це бути одно — або двогодинна демонстрація проти підвищки цін на життеві продукти.

ПРЕЗИДЕНТ ГОТОВ ПІДПИСАТИ РЕЗОЛЮЦІЮ В СПРАВІ БРИТІЙСЬКОЇ ПОЗИЧКИ.

Після того, як в суботу 13 липня серед напруженого вижидання палата репрезентатів прийняла 219 голосами проти 155 резолюцію, щоб признати Великій Британії позичку у висоті $3,750,000,000, переслано спільну резолюцію обох палат до підпису президентови Трумановн. Як президент, так і інші високі урядовці у Вашингтоні підтримували справу уділення позички для Великої Британії всіми силами після того, як прийшло до порозуміння в цій справі між урядом Великої Британії й Америки. Тому після ухвалення релолюції в палаті не було двох думок, що президент підпише цю резолюцію, щоб дати спромогу обом урядам змісця приступити до виконання плянів, звязаних з цією позичкою. Частина позички, у висоті сто до двісті міліонів, буде вжита на негайне закупно харчів для населення Англії, а дальші гроші будуть ужиті впродовж кількох років згідно з пляном, випрацьюваним знавцями.

ДРУКАРІ ДОМАГАЮТЬСЯ ПІДВИШКИ НА 75%.

Юнійні друкарські робітники, які заняті при чотирьох вашингтонських щоденниках, і при журналі, видаванім Залізничим Братством, заявили, що вони домагаються підвишки платні на 75 відсотків. В цій справі відбули вони вже зібрання в суботу і предложили свої домагання видавцям газет. Дотеперішний контракт, заключений перед трьома роками, вигас цими днями.

ПОТОФСКІ НА МІСЦЕ ГИЛМАНА В КРАВЕЦЬКІЙ ЮНІЇ.

На місце померщого минулого тижня Сидні Гилмана вибрала екзекутивна юнія Амалгейтед Клотинг Воркерс оф Америка одноголосно Якова С. Потофского, який був близьким співпрацівником небіжчика впродовж 36 літ. Досі він був секретарем-скарбником цеї юнії, яка належить до КонҐресу Промислових Організацій (СІО). Новий предсідник заявив, що піде слідами Гилмана.

ЗВІРЯТА З БІКІНІ „ГИНУТЬ ЯК МУХИ"

Звідомлення з острова Кваджалийн, де находиться кватира для обсерваторії наслідків атомового бомби, що її скинено на кораблі біля островів Бікіні на Тохому океані, виказують, що звірята гинуть там „наче мухи". Досі були вісти, що звірята приміщені на подальших кораблях вийшли без шкоди. Тепер звідомляють, що звірята, які виглядають здорові одного дня, нагло падають наступного дня мабуть внаслідок розкладу крови підо впливом радіоактивности по скиненню атомової бомби.

НАЦІСТИ МАЛИ РІЗНІ ВИНАХОДИ НА НЮ ЙОРК.

Команда повітряних сил армії у Вашингтоні оприлюднює, що націсти в Німеччині, недовго до закінчення війни мали 136 родів тайної зброї, при помочи якої вони плянували напасти на Ню Йорк. Треба було лише короткого часу до їх видосконелення, як про це твердять науковці в воєнним департаменті.

Апостольське благословення для українського народу та для американських і канадійських українців

Телеграма з Риму з 12. липня звідомляє: Голова Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, д-р Володимир Галан, що відбуває поїздку по таборах українських скитальців в Европі, підчас свого побуту в Римі, був принятий на окремій приватній авдієнції в Папи Пія XII. в пятницю, дня 12. липня. Св. Отець з великою увагою та симпатіями вислухав звідомлення та апель представника Злученого Українського Американського Допомогового Комітету і Фонду Допомоги Українців Канади та дав своє апостольське благословення страдальному українському народові, переслідуваній Українській Церкві та всім американським і канадійським українцям, які своїми жертвами намагаються полекшити долю українським скитальцям.

ГОЛОВНИЙ ДИРЕКТОР УНРРА, ЛЯ ҐВАРІЯ, ВІДВІДАЄ, УКРАЇНУ.

Ґенеральний директор УНРРА, Ля Ґвардія, та інші керівники цеї організації відлетіли з Вашингтону до Европи в цілях інспекційних. Ля Ґвардія візьме участь у пятій сесії Ради УНРРА, яка почнеться в Женеві дня 5. серпня, а опісля відвідає Італію, Грецію, Югославію Україну та Білорусь. Хоча з головної кватири УНРРА не видано в цій справі жадного офіціяльного комунікату, то загально вважається, що поїздка Ля Ґвардії до Югославії України та Білорусі стоїть у звязку зі суперечними відомостями щодо розподілу допомоги УНРРА в цих країнах та що цю допомогу використовується не по призначенні.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ОБСТОЮЮТЬ ПОВНЕ ЗНЕСЕННЯ ВЕТА В АТОМОВІЙ СПРАВІ.

Представники Злучених Держав в Організації Обєднаних Держав намагаються довести до цього, щоб у творенню міжнародної комісії для контролі атомової сили було виключене право вета якоїнебудь держави. Це виявилося в нарадах Ради Беспеки О.Д. в суботу, 13. липня, коли то в комісії О.Д. американський представник Бернард М. Барук поставив внесок, щоб великі держави добровільно зреклися права вета у всіх світових комісіях, всеодно, чи це будуть комісії О.Д. чи окремі комісії для цеї справи. Відповідне меморандум внесла американська делегація в пятницю, 12. липня, до Ради Беспеки. Тепер іде праця в комісії над вкладенням відповідного договору, який моглиб підписати всі держави, що належать до О.Д.

АНГЛІЯ ВДЕКОРУВАЛА АМЕРИКАНСЬКИХ ВОЯКІВ ЗА ВОЄННІ ЗАСЛУГИ.

Амбасадор Великої Британії до Вашингтону лорд Інверчапел оприлюднив, що британський король Юрій VI. надав медалі й інші воєнні відзначення для 1,277 американських вояків за їх прислуги для Англії й Альянтів вчасі війни. Британський амбасадор повідомив листовно кожного бувшого вояка про ці почести, надані королем. Самі медалі будуть розіслані кожному удекорованому щойно пізніше.

ПОМЕР ДОВГОЛІТНІЙ ПОСАДНИК ВІННІПЕГУ.

Джан Квин, бувший довголітній посадник Вінніпегу, помер у віці 63 літ. Він був замітний як діяч на робітничім полі, приїхав до Канади перед 0 роками4 зі Шотляндії, а вчасі страйку в 1919 року дістав 12 місяців вязниці. Саме вчасі відбування кари був вибраний членом манітобського провінціонального парламенту.

Винстон Чорчил закликає до Европейської єдности

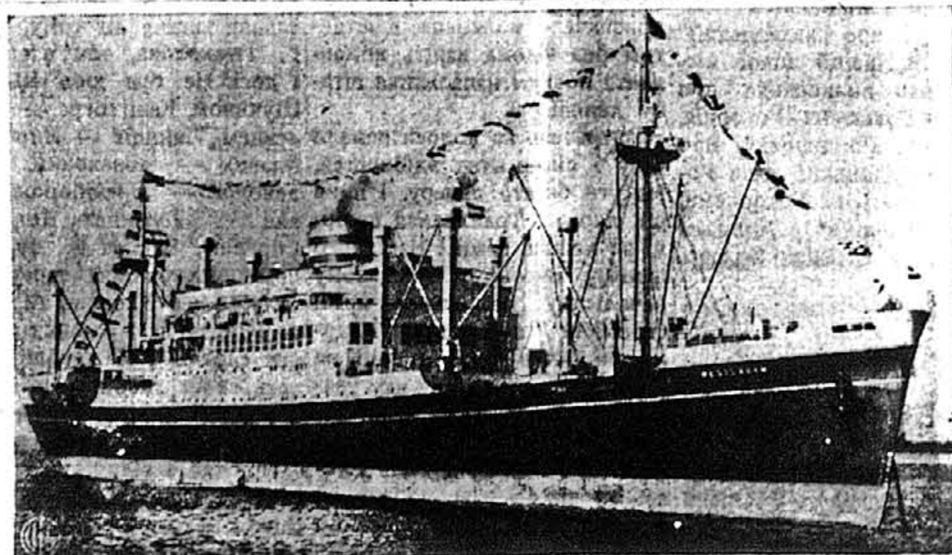
Бувший британський премієр за часів війни, Винстон Чорчил, виступив з промовою в Мец, у Франції, підчас приняття, влаштованого в його честь з нагоди французького Дня Бастилії. В своїй промові Чорчил закликав до сильної, обєднаної Европи, та насамперед до створення сильної Франції і до французько-британської приязні. „Ми мусимо довіряти організації Обєднаних Держав, яку піддержують Злучені Держави Америки, але ми повинні памятати, що без зєдиненої Европи ця велика світова організація залишиться безсильна і буде тільки дипльоматичним символом". В дальшому Чорчил твердив, що без сильної Франції неможливе є відродження Европи. З огляду на внутрішне положення Франції, де ліві партії є досить сильні, Чорчил говорив про Советський Союз тільки дуже загальниково. — З нагоди Дня Бастилії, президент Труман теж вислав по радіо коротке привітання до франуцького народу від Злучених Держав. На привіт през. Трумана відповів президент Франції, Бідо.

КРІВАВІ ПОДІЇ В ТРІЄСТІ.

Американська військова стежа убила в области Трієсту біля Аврісіна двох югославських вояків, які належали до югославської стежі, що перейшла югославсько-американську демаркаційну лінію та відкрила вогонь на американців.

ЗЛУЧАТЬ АМЕРИКАНСЬКУ І АНГЛІЙСЬКУ ЗОНИ НІМЕЧЧИНИ.

Американський секретар стейту, Джеймс Бирнс, та британський міністер закордонних справ, Ернест Бевин, повідомили Советський Союз та Францію, що не дожидаючи довше на виконання потсдамської постанови збоку Франції і Советського Союзу, вони готові зорганізувати свої окупаційні зони як одну цілість.

НІЯК НЕ МОГЛИ ЙОГО ЗНИЩИТИ!—Перед нами корабель, що має свою славну історію з часів минулої війни. Це „Вестердам", пасажирський корабель, що належить до корабельної голяндсько-американської лінії. Він приплив тепер з Ротердаму до Ню Йорку. Вчасі війни треба було його тричі занурювати в воду, щоби врятувати перед націстами. По війні піднято його спід води. Члени підпольної акції заховали найважніші частини корабля, які віддали компанії, як тільки розгромлено німців.

ЗАКІНЧИЛАСЯ ПАРИЗЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ РАДИ МІНІСТРІВ

Паризька конференція ради міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг закінчилася і міністри відїхали до своїх країн. Американський секретар стейту, Джеймс Бирнс, якого президент Труман привітав на вашингтонському аеродромі, висловив переконання, що на паризькій конференції зроблено прогрес на шляху до замирення. Президент Труман докинув зі свого боку не дав жадних коментарів щодо конференції. З Лондону повідомляють, що британський міністер закордонних справ, Ернст Бевин, після повороту з Парижа виглядав дуже втомлено та заявив, що в Парижі він робив усі можливі заходи, з метою забезпечити справедливий і тривкий мир, але виявилося — твердив міністер Бевин — що це є дуже трудне завдання. Советський міністер закордонних справ, В Молотов, вернувся теж до Москви, але щодо паризької конференції не дов жадних вияснень. Натомісць московське радіо — пише Ню Йорк Таймс — цілком не закриває того, що після паризької конференції Молотов не бачить жадної причини до радости.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ОФІЦИР ОСТЕРІГАЄ СОВЄТІВ У БЕРЛІНІ.

З Берліна повідомляють, що у звязку з недавним заарештованням советами одного американського старшини і його дружини за нелегальний перехід в советську зону, „один високий американський офіцир" заявив, що як Совети їх не звільнять, то „може щось статися".

ІТАЛІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ПЛЄБІСЦИТУ В ТРІЄСТІ.

Альсіде де Ґаспарі, премієр, міністер внутрішних справ і тимчасовий міністер закордонних справ в новому італійському уряді, задумує звернутися до мирової конференції 21 держав з пропозицією, щоби державну приналежність Трієсту і Венеції Джулії до Італії чи Югославії вирішити плебісцитом.

ШВЕЦІЯ ПРОТИ ВЕЛИКИХ БЛЬОКІВ.

Шведський міністер закордонних справ, Остен Унден, заявив, що Швеція готова перебрати всі зобовязання звязані з приналежністю до Організації Обєднаних Держав, але вона не прилучиться до жадного бльоку великих держав, бажаючи не допустити до будь-якого зудару між Заходом і Сходом.

ПЕРЕМОГА РУМУНСЬКОЇ ОПОЗИЦІЇ.

Румунський король Мікаель підписав новий виборчий закон, у якому узгляднено домагання опозиції. Домагаючись поправок у виборчім законопроєкті, члени уряду з опозиційних партій були зрезиґнували на знак протесту. Після довших переговорів прийнято домагання опозиції, а урядово повідомлено, що „узгляднено волю народу, всупереч зобовязанням Московського договору".

ПЯТИРІЧКА В МОЛДАВІЇ.

Московське радіо повідомляє, що Верховна Рада СССР затвердила пятирічний господарський плян для Молдавії, в якому м. ін. предвиджується будову великої водної електростанції, що малаб забезпечити світлом цілу країну. До повідомлення можнаб додати, що заки молдавянам засвітять, їм буде дуже темно.

НЕГУС БАЖАЄ ДИПЛЬОМАТИЧНИХ ВЗАЄМИН З ВАТИКАНОМ.

Римська преса повідомляє, що у Ватикані і в цілій країні зустріто зі симпатіями плян негуса вислати до Ватикану місію, що малаб навязати дипльоматичні взаємини між Етіопією та Апостольською Столицею.

ЗРОСТАЄ СПРОТИВ У НІМЕЧЧИНІ.

Американська преса повідомляє за німецькою з Мінхену, що в Німеччині зростає спротив, базований на політичній лінії, яку був започаткував наступник Гітлера, адмірал Карл Деніц.

ШВЕЦІЯ ВІДКИДАЄ СОВЕТСЬКІ ДОМАГАННЯ.

На початку липня советський уряд звернувся окремою нотою до Швеції, домагаючись, що советські втікачі, насамперед з балтійських країн, не можуть виїхати зі Швеції без окремого дозволу советського уряду. Нота була вислана у звязку з виїздом невеликої групи балтійців до Злучених Держав. Шведський уряд відповів, що законно він не може здержати жадного чужинця, якщо він бажає виїхати зі Швеції. У Швеції перебуває ще 30 тисяч советських біженців, більшість з яких бажає там залишитись.

РЕПАТРІЮВАНО 2,300 ВІРМЕНІВ.

Советська телеграфічна агенція ТАСС повідомляє з Бейруту, що зі Сирії та Ливану виїхали пароплавом до Советського Союзу 2,300 вірменів, „яких там зібрано в цілях репатріації".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинока число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОБРИЙ ЗНАК

Довідуємося, що громадська жертвенність на добрі цілі не маліє, але збільшається. Зі звітів Злученого У. А. Д. Комітету виходить, що останні два місяці були щодо жертв ліпшими, ніж були ними попередні місяці. Це новинка, і то добра новинка, яка заслуговує на особливу увагу тому, бо останніми місяцями було так мало агітації в справі збірок, як ніколи передше, відколи зачато збіркову акцію на допомогу українським жертвам війни.

Беручи справу з чисто людського боку, так і повинно бути. Бож якої особливої треба нині агітації, щоби помагати нещасним людям в Европі, коли про нужду в Европі пишуть щодня в американських газетах, чи говорять через радіо; коли всюди довкруги нас постійно жертвують; коли знаємо, що кожного дня відходять з наших пристаней кораблі до Европи з дарованими харчами, одіжю та ліками, щоби ратувати міліони голодних і хворих від смерти. Значить, що ратуємо і жертвуємо зі загально-людського обовязку. Але як представляється ця справа ще й з українського боку? Хтож це поратує наших нещасних братів і сестер, якщо ми — їх рідні — не відчинемо нашого серця?

Тисячі листів, що ми їх уже одержали від наших рідних, розповіли нам якнайточніше й якнайвірніше, що ділялось і що діється на українських землях, на тих наших селах, де ми родились, чи звідки походить наш рід. Знаємо теж добре, хто це ті нещасні українські скитальці в Европі й що їх жде. Знаємо далі, що ми, що живемо на американській півкулі, нині одинокі можемо наших рідних в Европі якось поратувати. Ми одинокі можемо свобідно голосити про право українського народу на вільне й самостійне життя. Ми одинокі можемо хоч словом протестувати проти гноблення українського народу, проти сталінського терору, проти поневолення України Кремлем.

Одначе навіть наша допомогова й політична акція вимагає в теперішних обставинах значних грошевих засобів. А ми мусимо постійно нашу акцію поширяти. Наша акція не є теж хвилева, але подумана на довгу мету. Навіть як старе покоління назавжди відійде з цеї землі, то не повинна тут припинитись півстоліття ідейна оборона українського народу в Европі. Вона мусить тут вестись так довго, поки Україна не стане вільною і демократичною країною. Доки цього не буде, американські українці мусять постійно на це памятати, як теж підпирати цю акцію своєю матеріяльною допомогою. Так ми думаємо й віримо, що так буде. Тому саме, чи є поклик до жертв і політичної акції, чи його немає, а робити треба і жертвувати треба. Якщо збільшення збірок в останніх двох місяцях є випливом ось такого розуміння справи цілим нашим загалом, то це знак нашого поступу. Дай Боже, щоб так дійсно було.

Голос про підпольну акцію у східній Европі

Минулого тижня заговорили американські кореспонденти про можливість громадянської війни в Польщі після виборів, намічених в тому краю на осінь. Коли про такий настрій польського громадянства заговорили газети так отверто, то це вказує, що в Польщі таке положення, що у ній може дійсно дійти до громадянської війни. Що там нема ладу, на це вказують теж і жидівські погроми в Кельцах, про які тільки пишеться в газетах. Щоб одначе зрозуміти підклад оцього ненормального положення, треба ще слідкувати за звідомленнями різних інших кореспондентів, а навіть і приватних людей. Ці звідомлення важні тому, що вони вказують не лише на настрій чи положення в самій Польщі, але, що важне, теж і в інших краях Східньої Европи.

Едмунд Стівенс, кореспондент тижневика Сатердей Івнинг Пост, пише з Варшави, що внутрішне безладдя в Польщі має своє глибше коріння у краях поза межами Польщі. У самій Варшаві, пише Стівенс, слідно завзяті зарядження уряду привернути „зверхній вигляд ладу". До цих „завзятих заряджень" належать, як пише кореспондент, масові арешти. Та, не зважаючи на це, у Варшаві положення таке, що після півночі не можна вийти на вулицю, щоб не виставити себе на небезпеку. А на провінції, то нема дня, щоб не зазначився якимсь актом політичного терору. Багато з цих терористичних подій звертаються проти Росії, щоб розірвати комунікаційні получення між Росією й Німеччиною.

Терористичні ватаги спеціалізуються в прориванню залізничих получень і в нападах на потяги на такий лад, як цього вони навчилися у підїздовій боротьбі в Німеччині. Все те тепер звернене проти Росії. Так в місяці лютім цілком застановлено залізничий рух в південній частині Польщі, головно в околиці Люблина, а замітною подією було висадження в залізничих рейків потягу, що віз з Німеччини скитальців, як росіян і українців, на рідну землю. Іншим характеристичним підступом замаховців є безчещення гробів російських вояків, які згинули на польській землі. Недавно тому у місті Лодзі висаджено динамітом памятник, поставлений в честь червоної армії, якої члени згинули при визволюванню цього міста. Терористи звертають свою активність і проти теперішнього польського уряду. У Східній Польщі, як ось в Люблині і Білостоці, беззаконні ватаги перебігають край, палять села, нищать засіви й поля і вбивають цих, на кім опирається сила уряду. Хоч вони всі діють під якимсь політичним гаслом, то часто ледви можна найти якусь різницю, і то хіба тонку як волосок, між політичним терроризмом і звичайним злочином. Оце стан у Східній Европі.

Цікаво знати, хто то переводить оці терористичні напади. Це питання хоче розвязати кореспондент описом судової розправи, яку переводжено в його приявності проти членів польської повстанчої армії, якою керує генерал Андерс ззаграниці. Судовий процес тривав уже три тижні, але, пише кореспондент, требаб ще дальших чотири тижні, щоб переслухати самих лише обвинувачених. „Одначе предсідник суду, людина з вірлиною поставою, з еполетами полковника на своїм уніформі, так висилив свій голос, що не міг вже говорити, хіба лише шепотом. На лаві обвинувачених станув хлопець у віці двадцяти двох літ і йому закидувано, що він був одним з ватажків. При помочі дбайливого випитування прокуратор витягнув від нього зізнання про подробиці цілої низки політичних вбивств. Свідоцтво відносилося теж до матеріялів і грошей, скиданих літаками.

„Коли я слідкував за судовим процесом, я завважав, що в році 1939, коли то німці напали на Польщу, цей хлопець не міг мати більше, як шістнадцять літ життя. Літа, в яких саме формується життя, він провів в такому світі, де нема таких понять, як суспільний лад чи право. Вчасі німецької окупації, така діяльність, за [illegible] суд, не рахувалася злочином, але геройством і патріотизмом. Така молодь, як ось цей хлопець, виростала без пошани до людського життя і без знання цього, що нормальне громадянство накладає якісь моральні границі на діяльність людини. Підпольна боротьба стала для цих молодців правильним розумінням життя, а ця боротьба була звернена проти кожного, хто лише представляв владу. Отже, скоро німців побили, то це для молоді було зовсім правильним, що вона почала негайно боротьбу проти іншого уряду, — цим разом проти російських і польських державних урядовців".

Оцей стан, як каже Стівенс, є характеристикою цілої Східньої Европи. Він одначе не розуміє одного, а саме цього, що ця молодь „у Східній Европі" бореться у своїх краях з владою, яка є їй чужою, бо наставлена Кремлем.

Микола Чубатий.

Чи історична роля жидів в Европі кінчиться?

Остання світова війна та повоєнні роки матимуть переломове значення в житті жидівського народу. Протягом тисячі літ жиди, що напливали до центральної та східної Европи зі Сходу та Заходу, відгравали поважну ролю в житті народів тої частини Европи. Вона найстарша меншина на тих землях, напливала в Україну, Польщу, Чехословаччину, Угорщину та Німеччину через арабські краї, Каспійське море та водним шляхом Волги зі сходу. На короткий час жидівство стало навіть пануючою релігією хазар, східнього сусіда України в 9-тім та 10-тім столітті. По упадку хазарської держави, поваленої українським князем Святославом Завойовником, жидівсько-хазарська еміграція на Україну стала навіть масовою, посуваючись на захід в другі словянські краї.

Майже рівночасно жиди стали напливати теж з країв опанованих арабами через Еспанію та Італію до середущої Европи до Німеччини. На нових оселях жиди переживали погоду та негоду там на стільки і вони поступово стали відгравати поважну ролю в житті цих народів.

Жиди жили в своїх громадах та покористовувалися доволі широкою автономією з власною адміністрацією та власними судами включно. Вони, як пришельці були під особистою охороною володаря. Замкнені у власному ґето, вони в середніх віках плекали у себе науки, письменство та мистецтво. Зокрема високо стояла жидівська культура в арабськім світі, де неодин жид здобув собі поважну ролю в арабській фільософії та науці.

В україні та в Польщі жиди втішалися далекойдучою толеранцією. У вчаснім середновіччі вони займалися передовсім грошевими операціями та служили в цій ролі часто на дворах володарів. Починаючи від 16-го століття, жиди зачинають теж займатися торговлею та випирають з тої ділянки арабів та вірмен, щоби в 17. столітті вхопити львину частину торговлі України та Польщі у свої руки.

Вчасі державного життя українського та польського народів відношення місцевої людности до жидів було зовсім нормальне. Згадувані деколи у літописах заворушення, що зачіпали теж жидів, мали характер виключно соціяльний, а не релігійно-расовий. На Україні відношення поміж місцевим населенням та жидами стало погіршувати, відколи Польща загарбала Україну та розпочала на ній свою кольоніяльну господарську експльоатацію.

Польські магнати, що здобули в Україні величезні маєтки, послугуються жидами як арендарями та своїми виручниками в управлінні своїх великих дібр. Жиди найшлися тоді в дуже невигідній позиції поміж молотом та ковалом і при кожній соціяльній зударі мусіли падати жертвою революційного гніву соціяльно гноблених мас. Звичайно, в такі бурхливі часи властник-дідич втікав на захід до Польщі, а жид лишався на маєтку, падаючи жертвою народнього гніву проти неприсутного виновника.

В історії України зазначилися два народні рухи, що сильно зачепили жидів, а це в часі революції Богдана Хмельницького проти Польщі 1648 та в часі гайдамацького повстання проти правобережної польської магнатерії (1768). Обі ці події є звичайно однобічно та необєктивно насвітлювані жидівськими істориками і публіцистами. Вони, звичайно, подають самі факти народнього гніву, а не насвітлюють причин, що довели до такого зудару. Таке помилкове насвітлювання не причиняється до витворення мирного співжиття поміж українським народом та його жидівською меншиною.

Всеж таки це були зудари, викликані соціяльними відносинами в Україні, де жиди були звичайними жертвенними козлами за магнатсько-шляхоцьке панування на Україні. Зрештою, ми маємо десятки літ мирного співжиття українського населення з жидами та навіть щирого привязання жидів до своєї української батьківщини. Відомож, що в часі повстання гетьмана Івана Мазепи проти Росії, родина Герциків — вихрещених жидів — відгравала поважну ролю в самостійницькім русі українського народу вкраю та потім на еміграції.

В останній війні жиди понесли страшний удар з боку націстів. Як богато жидів вигинуло з рук націстських опришків, нині ще годі докладно сказати. Одно є певне, що антисемітський рух нацизму основно захитав ролю жидів в центральній та східній Европі. Нацизм майже зліквідував жидів в Німеччині та Польщі, сильно потряс дотеперішним значінням жидів в Україні, Румунії, Угорщині та Чехословаччині.

Американська преса доносить, що майже день в день сотки жидів напливають зі Сходу до американської окупаційної зони в надії дістатися дальше на Захід, до Америки або до Палестини. Дається запримітити немов систематичне виселення жидів з Польщі та Німеччини. Число жидів в Україні за націстичської окупації обнизилося значно, дехто думає, що на одну третину, себто біля міліона душ. В додатку ще й тепер мимо стережених кордонів тисячі жидів покидають границі Советів. Сподіються, що в західній Европі опиниться внедовзі біля 3 міліони жидів.

В Україні жиди відгравали поважну економічну ролю як торговельні посередники, натомість дуже малу ролю в українській культурі, відмінного від того, як було в Польщі та Німеччині. В цих країнах були десятки визначних вчених, письменників, поетів, мистців та артистів жидівського походження. Це давало жидам вплив на цілі національне життя тих народів. Тепер роля жидів серед цих народів скінчилася. Значіння жидів теж мабуть зменшиться в повоєнній часі і серед других народів центрально-східної Европи.

Жиди зберігають ще деяке значіння у Франції та Англії, хоч жидівська меншина в тих державах ніколи не була велика, а вплив жидівства в тих країнах треба приписати радше талановитим одиницям, ніж жидівській збірноті, як це було в Польщі чи в Україні.

Замітне, що жиди, які еміґрують зі Сходу отже з Польщі, а навіть з України та других сусідних країн, не бажають спиниться у Франції, де не має переолюднення населення, але бажають відпливати дальше на захід до Америки; поважна частина бажає поселитися в Палестині. Це вказувалоб на свого роду тенденцію жидів взагалі покинути Европу, мабуть зі страху перед дальшими катастрофами, які моглиб їх ще зустріти в звязку з можливим розвалом советської диктатури. Научені [illegible] не хотілиб впасти жертвою нових непредвиджених випадків на Сході Европи.

Відплив жидів з Европи це історична подія і для самих жидів і для тих народів, серед яких жиди мало не тисячу літ жили та брали участь в їх національному житті.

Відплив жидів з Европи сильно зактуалізував справу Палестини. Хоча навіть стопроцентове сповнення жидівських домагань в Палестині, не розвязалоб справи розселення европейських жидів, то всетаки справа жидівської державности входить в остру фазу міжнародної політики. Нині можна майже певно припускати, що Англія сповнилаб домагання жидів та впустилаб їх до Палестини, а може й далаб їм статус автономічної державної одиниці, колиб не Совети, які чигають тільки на цей крок Англії, щоби її здемаскувати перед арабським світом на передодні непредвиджених випадків у міжнародному положенню. На це в теперішню пору Англія собі позволити не може, а жиди знов падуть жертвою ривалізації поміж двома великими державами: Англією та Советами.

ОЛ. ЛУГОВИЙ — Права автора застерігається.

БУРЕВІЙ

Повість з часів Революції в Росії і Східній Україні в 3-х частинах.

(Другий том трилогії „ОГНЕМ І КРОВЮ").

ПЕРША ЧАСТИНА

10)

Слідуючий донос походив від нової пари гнідих — Серебрянчукова й Кулініна. Паволоцького обвинувачували у звязках з ворогом, обороні ворожого населення, організації нелегального старшинського гурта, якого Паволоцький мав бути головою, конспіративні зібрання у час відступу, українізація чернигівського полку, український сепаратизм і шапку Мономаха, непошана до старших, навіть розстріл шістьох злочинців у Камінь-Коширському. Видно і про гу подію Кулініна повідомив якийсь його прихильник з дивізії. Тим доносам Володченко дав ход. Від себе дописав про відмову Паволоцького організувати партизанський відділ і обзивання йолопами старших ґенералів.

Після того доносу йшло секретне розпорядження Гіленшмидта: „Установити за підполковником Паволоцьким таємний нагляд. Про всякі його вибрики негайно доносити розвідчому відділові штабу корпуса".

Той таємний нагляд не забарився прибути в полк в особі корнета жандармерії, пана Редькина. І знов, вже його донос, обширні, вміло по жандармськи написані. Редькин доносив про прихильність Паволоцького до революціонерів, звязки з підземними товариствами і про „хахлацький" сепаратизм. Інший донос містив вислови полковника про династію Голштейн-Готорпів, „так званих Романових", про те, що Паволоцький знав Романових навіть не Готорпами, а Самозвановими*). Доносам не дав ходу Стенбок-Фермор, тай Редькин у полку довго не попасав. З доносів зрозумів Паволоцький чому Редькина призначено полковим адютантом без відома навіть команданта полку і начальника штабу дивізії.

Витрачено на доноси немало часу і писарських здібностей, зісушено багато паперу. І поки що дарма... Траплялися папірці зо штабів армії і Західного фронту. Високому німецькому начальству російської армії скромний полковник Паволоцький став сіллю в оці, на нього звернено не аби яку увагу. І не дивно. Адже німці від Петра I. Росію опанували. Німеччина і Росія від часів Елизавети ніколи між собою не воювали. І ця війна очевидно є між ними тільки непорозумінням. Та й як воювати, коли часом рідні брати командують корпусами в німецькій і російській арміях, коли Росія і Німеччина вже півтрети сотки літ зростають у силу ціною слабших народів, саме славянських, в тісному порозумінні між собою. Як почали нищити славян тисячу літ тому, ще за Г. Птахолова, так нищать і досі. Не був хіба Штетин-Щучином, Кенігсберг — Королевцем, Ляйпціг — Липськом, Мюних — Монаховим, Бранденбург — Браніборою, Лавзиц — Лужицею, Шпрее — Спревою, Бавцен — Будишином? Московщина зростала в силу ціною України, Білорусі, — Німеччина — ціною західних слован. І ті народи платять своїм гнобителям податки, віддають кров і життя в їх обороні.

Приїхав з відпустки генерал Стенбок-Фермор і полковника Паволоцького викликано з позиції до штабу дивізії. Поїхав, залишивши на своє місце підполковника Алібекова, бо до бойових прикмет Бузікова і Залеського невелике мав довіря. На позицію зо штабу дивізії не думав вже вертатися: другої ночі чернигівців мали змінити в окопах ніжинці.

Начальник дивізії зразу поздоровив Паволоцького з рангою генерал - хорунжого. Його іменовання приурочено до 55-тої річниці знесення у Росії кріпацтва і того дня „височайшим" наказом буде переведено іменовання кількох сотен різних рангів старшин. Головний штаб викликає його в Петербург в звязку з рекомендаціями Брусилова і Каледіна на становище начальника дивізії, ну і для виявлення з того приводу політичної благонадійности полковника Паволоцького. Також повідомив, що він самий побуде в дивізії не більше тижня. Призначено його командантом 18-го корпусу на північно західному фронті, надто нещасливому на командуючих. На прощання Стенбок-Фермор передав Паволоцькому офіційне завізвання Головного Штабу.

Знов 16-та кінна дивізія позбувалася доброго команданта. Дивізію тимчасово мав прийняти генерал Ромейко-Гурко князь Друцький-Соколинський, хахол римо - католик. Здібностей своїх він ще не виявив, ні додатних ні відємних, та бо й виявити їх в позиційному сидінні не було спромоги. Ромейка-Гурка по потребі буде осаджувати генерал Чорний, — за полки не було причини отже потерпати. Задумувався Паволоцький над своєю подорожжю у північну столицю, чим вона закінчиться...

(Дальше буде).

*) Історичний факт. Остання царівна з роду Романових була Єлизавета, жінка Олексія Розумовського. Не міши, відво з російськими законами про престолонаслід, проголосити престолонаслідником свого сина Петра (від Розумовського). Елизавета проголосила наслідником свого небожа, сина своєї сестри Анни і принца Шлезвиг-Голштейн-Готорпа Ульриха-Фридриха. Цей небіж, також Ульрих на імя, став царем Петром 3-тим. Жінка Петра 3-го, Катерина II. (німецька принцеса Софія-Августа Ангальт-Цербст) наказала чоловіка задушити, й не знала сама, хто є батьком її сина Павла I. Одні пишуть, що Павло був сином графа Салтикова, інші, що якогось німця з князівства Ангальт-Цербст, ще інші якогось вояка. Павло вродився зараз по подружжі Катерини з Петром III.

ЩО ПИШУТЬ?

ЗАГИНЕМО, А ДО СТАЛІНА НЕ ПІДЕМО!

З листа, одержаного українським громадянином у Канаді, а написаного українським скитальцем в Німеччині:

„Я був асентерований і забраний до війська і служив у Львові. Звільнений був в 1938 р., коли Закарпатська Україна була проголошена самостійною державою. Був дома через зиму і літо і працював в товариствах: Соколі, Просвіті, в Аматорськім Гуртку, в Сільськім Господарі. Був на курсі вишколу хліборобської молоді і на курсі сокільськім в Раві де працював рівнож адвокат Корневич, що викупив мене з тюрми в 1937 р., коли проти мене був закид членства в У. В. О. Нас тоді хотіли легкопрацюючих виселити з села.

„Приходить 1939 рік. Наближається війна польсько-німецька. Поїхав я на війну до Кракова. На війні попав в полон коло Тарнова. В полоні побув 6 тижнів і втік. То було в Кракові. Пішов до комендатури, дістав „шайн" (посвідку) їхати домів і поїхав через Тарнів, Ярослав. Тут була границя і на границі комісія перепустила, але обняв мене зараз смертельний жах та хотів зараз назад вертатись, аби не бачити того большевицького режіму, одначе не було можливости. Подруге таки хотілося відвідати родину. Пустився на піхоту. З Радимна прибув в Девятир. Але тоді ще тих смаровозів не було в Девятирі, аж за 8 днів прибули.

„Боже, що зачалось тоді. Зараз спис усіх, хто піддержував націоналістів. Всякі установи, ревізії, арештування. А все по ночах. Закличуть і просять „закурить" і „сідать". „Якої ви нації?" Ви належали до різних організацій. Ви хороший чоловік. Ми вас хочемо познакомити також з своєю організацією. Будете в нас працювать так само, вишукувать елементи, котрі ділають на шкоду Радянського Союзу". От тобі й на! „А коли не хочете, то ми вас відправимо там, звідки й повороту нема". Я сказав, що надумаюся і мене відпустив. За кілька днів знов закликали, але тоді вже й не хочуть приймати, тільки ставлять повно всяких закидів. Все таки я ще видерся і поїхав до Львова. Вертав назад і той самий заарештував мене в поїзді. „Чому я не пішов голосувати?" Я бунтівник і ворог совєтського Союзу! Та я знов втік. Приходили по мене до дому, але від тоді вже ніколи не заставали мене дома. Рівнож взяли тоді й дяка і не хотіли пустити, але за дяка заручив Янкель і випустили, тільки нікуди з дому не мав виїздити. Тоді дяк втік до Томашова, бо границя була під Наролем на Угнів. Я побув в Девятирі ще 14 днів, а дальше мусів за дві години вибратись з дому, щоб не наразити родини на небезпеку. А Сахарко, що тільки переховувався, то вивезли його родину і до нині нема їх. Отже чи можеш працювати для червоної Москви, що вигубили стільки українців голодом і каторгою, по засланнях, при тяжких роботах, в Соловках, на Сибірі? Чи можеш **продавати** братню кров, а потому все одно і самому попасти на Сибір? Ні, ніколи! **Ліпше блукати по світі, але вільному, а не немов замурованому із завязаними руками.**

Що дальше ділось? З Томашова виїхав до Кракова, де німці яко-тако кормили і приймали українських втікачів. Бо куди мали подітись? В Кракові побув 6 тижнів і забрали до Німеччини, де працював в копальні руди. Заробляв за 8 годин 9 марок, а убрання коштувало від 50 марок до 100. Але працювати тяжко, а вікт — зупа з брукви і картоплі. Я чув, що немов болить в грудях, і я втік назад до дому, до Девятира. Побув дома коротко і знову виїхав — на Україну Велику. Обїхав усю від Кавказу й Криму аж до Дону і Карпат. Коли вертався назад в 1943 р., почалася сильна партизантка проти окупантів України. Окупанти винищили тисячі наших людей, а помагали їм в тому большевики-провокатори. Німці спалили на Україні тисячі сіл до тла, вистріляли тисячі невинних людей, так само й большевики. Але українці бились як орли проти наїздників, одні падали, на їх місце виростали другі і бились завзято, боронили населення перед наїздником. Хто був в Німеччині на еміграції, цей не міг писати листа до дому, бо він вже був „ворог народу", так само хто мав в Америці родину. (З. мусів втікати, бо мав жінку в „буржуазнім краю"). До говорення мав право тільки (тут вичислені імена), а господар не мав права, бо „що твоє, то моє". І говорила Хайка: „Тепер не „добрий день", а „здраствуй". О. як за Польщі так і за Совєтів, що казали робити, те робив, аж за німців взявся до праці на користь України.

Дальше що було від 1939 р.? Податки наложили, контингенти. Інтелігенцію винищили. Зачали творити колгоспи. Людей стали вивозити. Народ боявся спати дома, бо хто клався спати, то не знав, чи до рана переночує, чи не прийде прокляте НКВД і не забере і не позволить навіть нічого взяти з собою. З Девятира мали вивезти 18 родин. Почалось два дні пізніше. А що там тепер сталось, то Бог тільки знає. Там доля спіткала нас на цім світі. А на Великій Україні ще тяжче. Що буде дальше з нами, також невідомо.

Тут перед Різдвом і по Різдві була велика церемонія. Червоні хотіли забрати насилу людей і забрали тих, що були з Великої України. Народ втікав тижнями, не спав в ляграх. Галичани не хотіли розділитись з українцями з Великої України. Вжито нагаїв, побито людей за те, що не хотіли іти до контролі, звідки хто родом, бо комісія була: совєтський представник, англієць і чех. Присилували нагаями, багнетами, але тоді ці з Великої України вивтікали. То було в Ґослярі. Та поки що живемо. І будемо жити, чи загинемо, то до „батька Сталіна, великого, непобідного" ніколи не підемо.

Признання заслуг визначних нігрів

Відомости про кількох видатних американців були в новинах з різних причин. Одне, що можна сказати про них всіх, це те, що вони перші з нігерської раси були відзначені певним визначним становищем, чи прилюдним пошануванням.

Суддя Вилйем Генри Гесті, декан правничої школи в Говардському університеті, цеї весни став ґубернатором Вирджінських Островів, згідно з постановою сенату Злучених Держав і затверджений президентом Труманом. Це є перший ґубернатор чорної раси і четвертий ґубернатор Вирджинських Островів, які Злучені Держави відкупили від Данії року 1917. Гесті мав великий досвід в громадській діяльности, що стане йому в пригоді на новому становищу. Вирджинські Острови є наш найбільш віддалений пункт на схід на Атлянтику. Вони є знані новому ґубернаторови, бо він там був як державний суддя від 1937 до 1939 року. Перед тим Гесті був членом правничого факультету Говардського університету, а також дорадником в секретаріяті внутрішних справ. По повороті з Вирджинських Островів, був поверх двох років цивільним дорадником секертаря військових справ Стимсона.

Часописи в кінці травня подали новину про відслонення бронзового бюста Букера Т. Вашингтона в Салі Слави при Нюйорському університеті. Цей визначний нігерський виховник є одним з чотирьох, які були вшановані в цей спосіб з Салі Слави. Роджений невільником, дістав волю ще дитиною по Цивільній Війні. Освіту дістав спочатку у вечірній школі, далі в народній та індустріяльній школі в Гамптон. Пізніше був вчителем в тій самій школі. Року 1881 відкрив Тускіджі Інститут, в Тускіджі, в стейті Алабама, де був єдиним вчителем. Згодом він став директором того інституту, який розбудував у велику наукову установу, що мала на меті дати практичну освіту ніграм, індустріяльну та торговельну. „Тускіджі Інститут є живим памятником Букера Т. Вашингтона", писав президент Труман в посланні, що було відчитане підчас урочистого відслонення мюста. „Його приклад буде заохотою на будучі роки для кожного американця, на життьовому шляху якого стануть такі перешкоди, як його походження чи раса. Ми горді тим, що маємо таку Америку, яка зараховує цю людину до своїх героїв".

Вибрання пані Еми С. Клімент Американською Матірю 1946 року, викликало загальне зацікавлення її родиною, як одною з добрих американських родин. Вона має сім визначних дітей; є вдовою по єпископі з Методиської Епископальної Церкви. Сама вона є внучкою невільника. По американській традиції, вона переборола великі труднощі, щоби поставити на ноги своїх дітей. Сьогодня один з її синів є директором каледжу в Алабама; другий професором англійської мови в Тускіджі Інституті, інший має незабаром викладати теольоґію в каледжі в Ливинґстоні. Ще інший є професором фізики в стейтовому каледжі у Вест Вирджинії, а один є директором відділу Американського Червоного Хреста в Італії.

Незабаром, після смерти одного з визначних вчених, Джорджа Вашингтона Карвера, конґрес одноголосно виніс резолюцію, якою місце його народження признавалось Народним Памятником. Це було тільки три роки тому. Карвер визначився своєю працею по плеканню земляних оріхів, щоби замінити до певної міри плянтації бавовни („катон") на півдні. Тоді, як він народився — року 1860 — на плекання оріхів мало зверталося уваги, але на час його смерти — року 1943 — продукція земляних оріхів займала друге місце в хліборобстві на півдні. В своїй ляборторії Карвер винайшов поверх 300 способів вжитку земляних оріхів, головно при виробі мила, олію, линолеуму та паперу. Він є першим нігром, місце народження якого названо Народним Памятником.

Тепер звернім увагу з ділянки наукової на ділянку військову. Друга світова війна принесла більше признання та відзначення визначному військовому нігрові — Бенджамину О. Дейвису, старшому. Він був першим з нігрів, що дістав рангу бригадного ґенерала. Він був добровольцем в еспансько-американській війні і незадовго після закінчення тої війни, вступив до реґулярної армії. Року 1930 дістав рангу підполковника. За другої світової війни дістав дальші відзначення. З певністю можна сказати, що він був одним з малого числа ґенералів, що мали нагоду почепити відзнаки нагороди своїм власним синам. Ґенерал Дейвис мав таку приємність, коли його син, полковник Бенджамин О. Дейвис, молодший, був нагороджений Визначним Летунським Хрестом в Італії. Молодий Дейвис командував 332-гим летунським відділом. Цей відділ складався з летунів-нігрів і визначився тим, що зруйнував радарові німецькі стації перед американським наступом на півдні Франції.

В мистецтво, письменство, науку, музику, виховання, театр, спорт, громадську працю, у війну — нігри внесли, і вносять, свій значний вклад. Що на цьому шляху вони мають переборювати чимало перешкод, вказує той факт, що **перший** ґубернатор серед них; **перший,** що дістав рангу бригадного ґенерала; **перший,** память якого вшановано в Салі Слави; **перший,** місце народження якого визнано Народним Памятником, — всі вони дістали це признання щойно в минулих місяцях, чи перед пару літами. Треба надіятися, що в будучому буде лекше цій одній десятій частині американського народу брати повну участь в житті країни.

Загальна Рада — ФДІС.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НОРТГЕМПТОН, ПА.

Збірка на скитальців.

На заклик о. М. Мостенського, сестриці місцевої української православної церкви: Теофіля Мостенська, Теодора Шишка і Юстина Черкас, пішли по хатах парохіян за жертвами для наших нещасних скитальців.

Жертвували по $10: о. М. Мостенський, Василь Андрус, Іван Свала; по $5: В. Шишка, П. Смолин, М. Смолин, І. Бодник, М. Гіль, П. Бохняк, Б. Мостенський, Ю. Черкас, О. Задубера, І. Яцур, К. Кутянська, а П. Покотило $4; по $3: А. Кереб, В. Кріль, І. Сиримула, Г. Антонюк, М. Зелізко; по $2: О. Яремко, А. Ковалишин, М. Коцур, А. Бодник, М. Гузела, Ю. Чепеляк, І. Жирибецький, А. Гевко, С. Вітушинський, П. Білик, Т. Резник, Т. Гурин, А. Мазепа, С. Щур, А. Гуцалюк, І. Осичка, І. Охоцький, А. Потіха, І. Задубера; по $1: І. Коруц, М. Плакса, А. Крайовський, М. Мазур, К. Которош, К. Дайч, А. Люблянецька, М. Вербіцька, П. Ковальчук, Т. Панчишин, М. Мізяк, С. Коченаш, Д. Бах, П. Коченаш, А. Воронкевич, Т. Кобак, О. Коченаш, Г. Мазур, І. Мисліцький, А. Фанок, О. Васаловська.

Разом зібрано $163. Це пересилається вже третю збірку до У. А. Д. К. у Філядельфії.

Нортгемптонець.

Гумор і Сатира

УКРАЇНСЬКА КНИЖКА.

(З аргентинського часопису „Українське Слово").

Розповім я вам трафунок,
Що трапився нині,
Романтичному Грицькови,
Нічю в Аргентині.

Іду якось по півночі,
Непевно ступаю,
На Родрігез Пеня — прямо
Зразу завертаю.

І не думавши нічого,
Раптом зупинився,
Перед „Проміньом" чомусьто,
Став, та задивився.

Бо пізнав книгарню рідну,
Де „Муза" ночує,
Де поему — драму — прозу
Наш Кравець друкує!

Двері, бачу, відчинені,
[illegible]
Книжки шнурочком виходять,
Як маленькі діти.

Так шнурочком вибігали,
На вулиці стали —
І як діти за ручоньки
Себе почіпали.

І почали собі танець,
Пісоньку почали.
І так собі „унізоно"
Разом заспівали.

„Погуляймо, книжечки",
Ніхто нас не чує,
Бо ніхто нас у Книгарні
Зовсім не купує.

„Лежимо на полицях,
Аж хребти погнили,
Всі картки пожовкли нам,
Верхи почорніли".

Вавалив я очі свої,
На ті „пантоміни" —
На переді уганяє,
Наш „син України".

А за ним дрібонько суне
Аркаса „Історія"
І „Причепа" і „Царівна"
Й „Від моря до моря".

І „Весілля" — Мандзія —
Грицька „Фейлетони"
І „Сонети" і „Романси"
Й „Бабські забобони".

„Мотря" стала з „Батурином"
Та сумно гляділа
Як „Полтава" з „Мазепою"
Тихо шепотіла.

Не втерпів я і питаю
„Сина України",
Що значить оця забава
Пізненької днини?

Тату, тату „Фейлетони"
Мої закричали —
А мені з очей горохом
Слізоньки упали!

Це Грицуню — кожне з нас
Порохи стрясає.
Бо, Кравець, на ту роботу,
Сам часу не має.

Українці, як сам знаєш,
Книжок не читають,
Лиш „Сонники Єгипетські"
В память вивчають.

Тож аби зовсім не згинуть,
Ми в ночі втікаєм,
І порохи забуття,
Із хребтів стрясаєм.

Напиши, Грицуньку, в Слові,
Щоб нас рятували.
Щоб хоч трошка українці
Книжечки читали.

От такий то мав випадок,
Дивний, хоч комічний.
Як із „фари" повертав
Грицько Романтичний.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

2020. Костомаха Олени від Шмотолоха Михайла.
2021. Заплітний Антона від д-ра Заплітний Антона.
2022. Церковник Михайла від Церковник Івана.
2023. Кармазин Антона і Семена від Дмитрів Тереси.
2025. Чубатий Олександра з с. Осташівці, Тернопімь, від Чубатий Атаназа.
2026. Ракочий М., Паюк Василя від д-ра Гіпілевич Ярослава.
2027. До земляків, приятелів і знайомих від Тиктор Івана (бувший видавець української преси у Львові) з с. Красного, Золочів.
2028. Залевська Евгенії від інж. Кирилюк Данила.
2029. Драпалюк Корнія і Олекси, Обищь Тимофея, Рачок Петра і Михайла від Васілевського Івана Гнатовича з Захарчук Ольги, Київщина.
2030. Ільницький Гриня від Ільницький Івана з с. Лосінці, Турка.
2031. Скурган Катерини і Марії від [illegible] тин.
2032. Сигедін Николая Подерів від Сигедін Михайла з с. Волчинець, Буковина.
2033. Гоц Антона з с. Ягольниця, Чортків, від Гоц-Мінчановська Михалини.
2034. Скляренко Григоря з Великої України від Яловий Степана (племінник жінки Григорія).
2035. Семенин Анни і Петра від Зарихта Антона з Тернополя.
2036. Контна Марії (Московчик) з Підгорець, Золочів, від Колодій Зеновія (внук Софії Загоруйко).
2038. Белей-Гливяк Марії з с. Арламова, Добромиль, від Старевич-Белей Юстини.
2039. Курчак Івана з с. Рошня, Коломия, від Курчак-Петровська Анни.
2040. Сивий Івана від Плаксій Марії з Нагірянки.
2041. Гева Леона з с. Гниловоди, Підгайці, від Співак Евгена з Бучача.
2042. Геча Дмитра від Керелюс Миколи з с. Торчиновичі, Самбір.
2043. Демкович-Добрянська Анелі, Крайник Миколая, Шотик Константина, Олександра і Анастазії з с. Рогізно, Яворів, Матковський і Висоцький з с. Матків, Турка, від Добрянський Йосиф.
2044. Годовка Івана і Ольги з с. Конотів, Сколь, від Серант Володимира.
2045. Фурда Івана, Стецина Варвари з с. Гличне від Стецина Павла.
2047. До брата і сестри з с. Торки, Перемишль, від Новаковський Антона.
2048. До рідні і знайомих з с. Березівки, Бучач, від Новіцький Павла.
2049. Гайовський Теодора з Озерян від Гайовський Антона.
2050. Посацький Методія (Джонсон), Федик Василя з Ольшини, Самбір, від Посацька-Жагаляк Орисі.
2051. Мельник Дмитра і Степана, Білик Василя і Степана з с. Дібринева, Рогатин, від о. Мельник Андрія з с. Стратина, Рогатин.
Онуфрів Луця, Омеляна і Олени, Белушко Асі від Сойка-Филипович Степанії.
2053. Переймибіда Йосифа з Присовець, Зборів, від Басараб Антона.
2054. Мельникевич Теодора з с. Розлуття, Добромиль, від Волянський Михайла.
2055. Пташник-Тимкевич Анни, Громадзка Марії, Ліщинський Костя з Бучача від Ліщинська-Тимкевич Ольги і Дмитра.
2056. Філус Емілії (Бібер), Бібер Антона, Ореста і Ольги з с. Лукавець, Буковина, від Єринюк Евгена.
2057. Маханець Михайла і Василя з Бедевлі, Карпатська Україна, від Маханець Михайла.
2058. Кузік Анни з с. Цапівці, Заліщики, від Голова Івана.
2059. Феник Юстини (Скварко), Ольги і Івана з повіту Перемишмяни від Феник Петра.
2060. Біскуп Олени, Ялечко Ольги і Степана від Гніздур Евгена з с. Вільхівці, Сянік.
2061. Яворський Василя з с. Яворі, Самбір, від Гошовський Миколи.
2062. Шкварок Анни з Палачич, Товмач, Шпук Миколи з с. Олешів, Товмач, від Куліковський Михайла.
2063. Продан Олекси з с. Кучурів Малий, Буковина, від Продан Ярослава.
2064. Костецький Михайла, рідні з с. Новиці, Калуш, і з с. Скло, Яворів, від Вірстюк Степанії (Федорчак), Федорчак Ярослави з Золочева.
2065. Білик Миколи, Лукіяна і Оленки, Мазикевич Миколи, Євці і Марії, о. Підгорецький Миколи від Білик Михайла з Угнова.
2066. Барон Петра від Івахів Володимира з с. Баранівка, Бережани.
2067. Дрозд Юрка від Дрозд Івана з с. Тискова, Ліско.
2068. Стахнів Василя і Федя від Стахнів (Кальник) Марії з с. Лозище, Турка.
2069. Кузьмін Семена з с. Пенківці, Підволочиська, від Кузьмін Евгена з Ожидова.
2070. Луців Миколи і Федя, Тимків Марії з с. Нагіряни, Бучач, від Косарчин Семена.
2072. Мелих Рузі (Клоса), Огірка Рузі від Кашуба Зосі з с. Любачів.
2073. Деркач Андрія і Семена від Колиба Михайла.
2074. Журик Марії з с. Ушня, Золочів, від Журик-Сембай Леони.
2075. Яцевлюк Федора, Тимчишин Марії (Симчук) від Яцевюк Михайла з с. Торговиці, Товмач.
2077. Дорош Володимира від Дорош Катерини з Загутина, Краків.
2078. До рідні і знайомих з Підляшa, Холму, Фащівки, Скалат, родини Оконських від Пастернак Евгена і Евгенії.
2079. Захарків Степана і Ксені з с. Угорець, Золочів, Зарічний від Захарків Теклі.
2080. Путирська Елисавети з Сморгона від Путирська-Коваленська Любови.
2081. Антолович-Чайковська Антоніни від Чайковський Семена зі Збаража.
2082. Лещишин Миколи від Лещишин Миколи з с. Поручина.
2083. Бульчак Григорія з Копичинець від Козак Ольги (дочка сестри).
2084. Чернобіль Льва з Яричова Нового від Чернобіль Йоанни.
2085. Буряк Михайла і Миколи з с. Вільховець, Кросно, Хавік Анни, Бугель Анастазії, Фрицький Семена з с. Жидівське, Ясло, від Буряк Марії.
2086. Дзвінник Марії (Бойцун) від Бойцун Петра з с. Літовисько, Броди.
2087. До дітей Олекси Глинного, Мирослава, Марії, Іванни і Омелянни від Яремус Іванни з Підгайчиків, Зборів.
2090. Вергун Івана, Горбачевський Івана і Катерини, Сенькусь Миколи, Карплюк Теодора, Боднарська Франки і Теклі, Ключко Юлії, всі з Виткова Нового, Камінка Струмилова, Пастух Миколи, Приступ Ілії з с. Сокола, Здріль Івана з с. Радванці, Глинська Ірини (Корпан) і Дмитра з Болехова від Демчук Івана і Ольги та Глинська Ольги (Демчук).
2091. Мушинський Йосифа і Михайла, Залоновський Йосифа, Кульчицький Івона, Антона і Григорія з Брикулі Старої, Теребовля, Пасічник Льва, Курило Степана від Вітошицький Антона.
2092. Цвик Гарис від Цвик Василя.
2094. Стечак Анни (Нагорнік), Нагорнік Василя, Коритко Василя від Стечак Івана з с. Черче, Рогатин.
2095. Войтович Миколи, Юлії, Станіслава, Осипа, Магдалини і Теклі від Ничик Марії з Теребовлі.
2096. Хархаліс Степана і Марії (Кульба) з Яворова від Кульба Володимира.
2097. Колісник Анастазії (Яжджек) з Розгодова, Зборів, від Колісник Анни.
2098. До односельчан з с. Старі Кути, Косів, від Шпильтюк Онуфрія.
2100. Переговський Степана з с. Залесці, Бібрка, від Переговський Василя.
2101. Долгош Верони (Франк) від Мітрок Петра з с. Великі Лози, Ужгород.
2102. Кондра Теодора від Кондра Богдана з с. Лосяч, Борщів.
2103. Бабій Михайла з с. Мишківці, Копичинці, Рудків Насті з с. Городниця, Копичинці, від Бабій Якима.
2105. Пузик Тетяни від Коргун Михайла з с. Яшин.
2107. Франкевич Андрія від Франкевич Степана з с. Остапівці, Коломия.
21 08. Савлогнет Гелени від Чайківський Семена зі Збаража.
2109. Захарчук Петра, Павлюк Степана, Пух Петра, Віват Степана, Іший Петра, села Шванківчики, Чортків, від Захарчук Василя.
2110. Пачковська Еллі (Савчин), Козак Анни (Савчин), обі з с. Ражнів, Броди, від Савчин Марії, дочки Параскевії Савчин, з с. Руда Брідська, Броди.
2111. До односельчан з Угнова від Скрипчук Івана.
2112. Громадзка Марії (Типкевич), Пташник Анни (Типкевич), Ліщинський Костя з Бучача, Пісарська Марії (Ліщинська) від Ліщинський Дмитра і Ліщинська Ольги (Типкевич).
2113. Собків-Василенчук Марії, Базюк-Содома Параньки з с. Уїзд, Рогатин, від Собків Петра і Кіт-Собків Володимири.
2115. Горбова Марії, Маєвський Петра, Огоновська Нусі (Майхрович) всі з с. Долина-Загіре від Сліпкевич Григорія.
2116. Кульчицький Костя, Михайлик Парані з с. Конюшки, Рогатин, від Кульчицький Михайла.
2118. Алексевич з Яворова (тітка) від Алексевич Костя.
2119. Ярош Івана, Шостак Данила і Михайла від Ярош Олекси з с. Дубно, Ярослав.
2120. Вергун Теодора, Якима, Степана, Василя і Марії від Вергун Онуфрія з с. Хмелева, Заліщики.
2121. До рідних і знайомих з с. Серафинці, Городенка, від Бабій Василя.
2122. Квасняк Петра з Криниці від Голонка Катерини.
2123. До знайомих з с. Скіпче, Каменець Подільський, від Поплавський Петра.
2124. Гевлік Василя з с. Олексеївка, Харків, від Коваленко Олексія.
2124. Кохановська Еви, Ґерент Миколи і Гната з с. Мокре, Сянік, від Вовк Михайла, син Івана і Катерини.
2125. Дяків Миколи, Теодора і Григорія, Боднар Григорія, Тимось Андрія від Дяків Михайла з Доброводів, Підгайці, і Наталії з Тлустого.
2126. Майковський Романа і родина Майковського Петра в Канаді (правдоподібно в Стуарбири, Манітоба), від Попович Романа.
2127. Островська Ольги від Понятовська Ольги.
2128. Бачинський Жигмонта (пастор) від Левицький В.
2129. Лазоряк Петра зі Старих Кут від Фединчук Степана.
2130. До Михайла від Хома Івана.
2133. Слободян Михайла з с. Чорнолісці, Станиславів, від Слободян Анни.
2134. Шпак Семена з с. Гуща, Любомиль, Буз Омеляна, Силчук Кіндрата, Малос Романа з с. Полапи, Любомиль, Максимюк Семена, Павла і Богдана від Максимюк Михайла.
2135. Лучків Івана з с. Водичок, Проскурів, від Закопняк Михайла.
2136. Говда Василя з с. Глубічок Великий, Тернопіль, від Говда Богдана.
2137. До рідних і знайомих з Єзуполя, Станиславів, від Клунь Евгена.
2138. Рудий Степана, Киліяна, Лещук Катрі, Різник Володимира з Поморян від Лещук Константина з с. Краснопуще, Бережани.
2139. Бий Івана з Яворова від Бий Маріяна з Перемишля.
Бойчук Михайла з Перемишлян від від Віщук Ярослава.
Цювяк Миколи від Роїк Миколи з с. Княгиничі, Рогатин.
Кот Юрка і Андрія від Лисий Якова з с. Княгиничі, Рогатин.
2140. Яроні Степана і Наталії (Цокало) з Холмщини від Цокало Віталія.
2141. Литвин Катерини з с. Глібовка, Станиславів, від Бойко Ваниля.
2142. Масевич Марії, Машталь Єлисавети від Лукаєвич Софії (Дільна), Павлини Машталь Ілі з с. Кривки, Тернопіль.
2143. о. Сагайдак Матвія від Сагайдак Павла з с. Озеряни, Зборів.
2144. До рідних і знайомих з с. Лисятич, Стрий, від Стецура Теодора.
2144. Дурделла Йосифа і Антона від Дурделла Михайла.
2145. Михайлишин Павла, Миколи і Василя від Комарницька Марії (Ріпило) з Синевідська Вижнього, Стрий.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, Я ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 194, відбудуться 21. липня, точно в годині 3. пополудні, в гали де звичайно. Просимо всіх членів прийти, бо буде звіт уряду і контр. комісії за 6 місяців. — За уряд: М. Вітик, пр.; М. Зельвак, секр.

ЩІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 21. липня, в год. 12. вполудне, в парохіяльній гали при Кортез ул. і Окмей Булвард. На цих зборах всі члени отримають чеки дивіденди від У. Н. Союзу. — І. Мегас, предс.; М. Батюк, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться 20. липня, в год. 7. ввечір, в гали 74 Герис Еве. Обовязком кожного члена є явитись на збори, бо буде роздана дивіденда для Союзових членів. — К. Фірман, предс.; С. Бардачевський, секр.-кас.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. ..., повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. липня, в оглині 2. пополудні. Просимо всіх членів прийтина збори і взяти свої чеки дивіденди. — За уряд: В. Горинець, предс.; А. Партика, кас.; І. Побуцький, вн. секр.

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge 112 is holding their semi-annual meeting on Sunday, July 21, 1946, after Second & third Masses, in St. Peter & Paul Church Hall on W. 7th & College Ave. It is necessary for all members to try and be present because plans will be made for our Picnic. — Eva Lalik, Pres.; Helen Prociw, Treas. Rose Jacubic, Fin. Sec'y

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

В справі пошукування осіб.

Проситься тих, що дістають письма від скитальців з проханням оголосити в часописах пошукування за певними особами, не надсилати тих прохань до редакції чи адміністрації „Свободи", а висилати їх **просто до Злученого Українського Американського Допомогового Комітету в Філядельфії,** бо він держить реєстр таких пошукувань, як теж злаaджує викази і пересилає до часописів для безплатного оголошування. Просто до „Свободи" проситься надсилати тільки такі пошукування осіб, які мають бути поміщені як окремі платні оголошення. При цьому звертаємо увагу тих, що надсилають нам цього роду платні оголошення, щоб по можности не оголошували адрес скитальців у газеті, а подавали тільки своє прізвище і адресу, на яку повинен бе зголоситись цей ли ця особа, за якою питають.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 8. липня 1946 року помер
ІВАН МАЗУР,
член Тов. ім. Івана Франка, від. 334 У. Н. Союзу в Клівленд, О.
Покійний походив з села Старява, пов. Добромиль, Західна Україна. До У. Н. Союзу вступив 1928 року. Полишив у смутку жену Гелену, дочку Анну і сина Івана та брата Михайла.
Похорон відбувся в четвер, 11. липня, з укр. прав. церкви. — В. Й. П.!
С. Морозович, секр.

ПОШУКУЮТЬ

Де є ВАСИЛЬ НИЦАК з родиною. Давніше жив у Bridgeport, Conn., і якийсь час у Staten Island, N. Y. Хто би знав, або самий, прошу зголоситись до: **Wasyl Sedlar, 12050 Bliger St., Hamtramck 12, Mich.**

ОЛЬГА КОЛОДІЙ зі села Капустинець, повіт Борщів, тепер у Німеччині, пошукує своїх вуйків на імя **ПРИЄМСЬКІ** з села Заболотівка, повіт Чортків, і кревного **ЙОСИФА КРУСЯ** з села Грабовець, повіт Борщів. Мають бути в Америці. Зголошуватися до:
OLGA CAPIAK,
P. O. Ouimet, Ont., Canada

Пошукую рідних і знайомих мого батька **ПАСТУШЕНКА ФЕДЬКА** зі Збаражчини, які є в Америці чи Канаді, як рівнож **КАЛЬБІВ.** Хто про них знав би, або вони самі, прошу написати до:
TARAS PASTUSHENKO,
Ukrainian Camp 1,
Rimini, Italy

ГАЛЬЧИШАК МИКОЛА
пошукує таких осіб: **ГРИНЬКО ВАСИЛЬ,** уроджений в Стрільбичах, пов. Ст. Самбір. **ГАЛЬЧИШАК ПАВЛО,** ур. в Біличі, пов. Ст. Самбір. **ЯНІВ ІВАН,** ур. в Стрільбичах, пов. Ст. Самбір. **МОЦЯК МИКОЛА І ВАСИЛЬ,** ур. в Стрільбичах, пов. Ст. Самбір. Всі ці згадані особи живуть в Америці, а **КАЧОР ІВАН,** мій вуйко, і **ГАЛЬЧИШАК ПЕТРО,** мій стриєчний брат, живуть в Канаді. Хто про них знав би, або вони самі, прошу ласкаво писати на подану адресу:
HALCZYSZAK MYKOLA,
Augsburg UNRRA 114, Sommekaserne
Bavaria, U. S. Zone, Germany.

МИХАЙЛО КІЛЯРСЬКИЙ
пошукує свого вуйка **ІВАНА ГАДЕВИЧА,** походить із Посади Хирівської, або пана **ЛЯХОВИЧА,** котрий завсіди бував з моїм вуйком. Хто про них знав би, або вони самі, прошу ласкаво писати на таку адресу:
MYCHAYLO KILARSKI,
Goslar
Ukrainian D. P. Camp No. 3,
783 Welfare Section
50 D. P. A. C. S., B. A. O. R.

МАКАР СТЕФАН
із села Ісай, повіт Турка над Стриєм, Зах. Україна, пошукує свого земляка, **МАЙКА ГАЛИШИНА.** Хто про нього знав би, або він самий, прошу ласкаво писати на поданий адрес:
MAKAR STEFAN
D. P. Camp, Sommekaserne
Augsburg (136) Bavaria
U. S. Zone in Germany
Via Foreign Station, New York

КРЯК ДМИТРО
пошукує своїх односельчан зі села Полонина на Лемківщині: **ПРЯДКА АНДРІЙ, СЕМЕН БАЗАР, ТУРНАК МИКОЛА,** і вуйка моєї жінки **ТЕОДОР ІРЕНКО І НИЛЬКО ІВАН.** Всі ці особи знаходяться в Ню Йорку. Хто про них знав би, або вони самі, прошу ласкаво писати на цей адрес:
KRIAK DMYTRO,
in Füssen, in Dem
Jägercasserne BPK. VI Stube 39
Germany

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ПОШУКУВАННЯ ПРАЦІ

ПОШУКУЮ ПРАЦІ. Молодий жонатий українець пошукує праці в фабриці, складі або де інде. Буду дуже вдячний тим нашим людям, що поможуть мені знайти яку працю. Я сам люблю працювати. Прошу писати на адресу:
SVOBODA
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ДЯКОВЧИТЕЛЯ-ДІРІГЕНТА

КОНКУРС.

Укр. гр.-кат. парохія Пр. Діви Марії в Мікізракс, пошукує іспитованого **дяко-вчителя,** доброго дірігента хору, учителя діточої школи; уладжував концерти, представлення, був примірним інтелігентом середнього віку. Посаду може обняти зараз. Церковний хор готовий. Платня згідно з умовою. Голоситися на парохіяльну адресу: 137,-
ST. MARY'S UKRAINIAN GREEK CATHOLIC CHURCH,
116 Ella St., McKees Rocks, Pa.

ТАРЗАН, ч. 1413. Божевілля дикуна.

"SNADAK IS DEAD!" SHOUTED THE CHIEF.
"AFTER THE PRISONERS!" CRIED UGANDU. "THROW THEM TO THE VOLCANO!"
SEEING THEIR QUARRY ESCAPING, THE WARRIORS SWARMED INTO THEIR CANOES.
WITH MIGHTY STROKES THE APE-MAN HEADED FOR THE OPEN SEA. TWO POWERFULLY MANNED CANOES SPED AFTER HIM!

„Снадак неживий", заверещав начальник.

„Біжім за полоненими!", закричав Уганду. „Киньте їх до вулькану!".

Побачивши, що їхня добича тікає, войовники кинулись до своїх човнів.

Сильними ударами весла малпочоловік намагався дістатись на повне море. Два сильно озброєні човна гнали за ним.